

Pasquale Constanzo

**ORGANISMI GENETICAMENTE MODIFICATI UNA
PROSPETTIVA GIURIDICA, Genova University Press, 2012.
pp. 267**

Knjiga *Organismi geneticamente modificati – una prospettiva giuridica* zbirka je radova pravnih stručnjaka koji se bave tematikom genetski modificiranih organizama (GMO), naravno, iz perspektive pravnog uređenja ove tematike ne samo u Republici Italiji nego i u širem kontekstu. Glavni urednik izdanja je prof. Pasquale Constanzo, redoviti profesor ustavnog prava na Università di Genova. Knjiga ima ukupno 267 stranica i izašla je 2016. godine u izdanju Genova University Pressa.

Na početku knjige nalaze se Sadržaj (str. vii-viii) i Bilješka urednika (str. ix), a potom slijedi uvodno poglavlje glavnoga urednika „*Biotecnologie, militanze e diritti fondamentali*“ (str. 1-12), u kojem glavni urednik iznosi glavne ciljeve knjige te daje i svoj osvrt na problematiku vezanu uz GMO kao i na ulogu sudskih i zakonodavnih institucija u tom području, uz napomenu da cjelokupan pristup ovom problemu mora biti zasnovan na objektivnim znanstvenim kriterijima i podacima bez popuštanja političkim i ideološkim pritiscima. Nadalje, dva uvodna rada – „*Un’esquisse “scientifica”*“ (str. 14-15) Fernande Perdelli te „*Il controllo sanitario nel settore agroalimentare*“ (str. 16-17) Angela Ferrarija – upoznavaju nas s raširenošću GMO-proizvoda u Republici Italiji kao i sa stvarnim potrebama talijanskog tržišta za prehrambenim proizvodima i njihovoj kontroli.

Nakon uvodnih izlaganja, slijedi središnji dio knjige (str. 19-248) koji se sastoji od nekoliko radova čije ćemo glavne odrednice u nastavku kratko izložiti.

U svome radu „*Spunti sulla sicurezza alimentare in prospettiva storico-giuridica*“ (str. 20-34) prof. Francesco Aimerito iznosi povijesnu perspektivu pravne regulacije proizvodnje, sigurnosti i prodaje prehrambenih proizvoda, ističući kako takva praksa svoje korijene vuče još iz 12. st. Profesor Aimerito isto tako napominje da ta iskustva itekako mogu biti od pomoći pri pravnoj regulaciji te materije u sadašnjosti. Nadalje prof. Lara Trucco u eseju „*OGM: profili di dirrito internazionale e comparato*“ (str. 35-78) iznosi komparativnu analizu pravne regulacije GMO-a i to ponajprije u Europskoj uniji i njezinim državama članicama, a potom daje osvrt i na situaciju u Republici Italiji. Slijedi rad prof. Alberta Marchesellija „*Frodi alimentari e fiscalità*“ (str. 79-106) u kojem autor ukazuje na mogućnost uporabe različitih poreznih mehanizama u borbi protiv prijevара u području prehrambene industrije, ističući da bi ti mehanizmi mogli pomoći i u postupku usklađivanja cjelokupnog sektora prehrambene proizvodnje

s pozitivnim zakonodavstvom. Nadalje, autor u svome radu prikazuje, uzimajući u obzir različita znanstvena gledišta, moguće rizike po ljudsko zdravlje u slučaju konzumacije genetski modificiranih organizama, te kako bi upravo uporaba sustava opozivanja mogla pomoći pri oblikovanju različitih politika glede favoriziranja ili, s druge strane, sprečavanja razvoja GMO-industrije.

Rad prof. Annamarije Peccioli „*OGM: profili di dirritto penale*“ (str. 107-114) bavi se kaznenopravnim aspektom pravne regulacije GMO-a, s posebnim osvrtom na nedostatke te regulacije u talijanskom zakonodavstvu. Nakon rada prof. Peccioli prikazan je rad prof. Enrica Albanesija „*Gli OGM tra Stato e Regioni: dai divieti regionali assoluti (illegittimi) a quelli fondati sulla disciplina in materia di coesistenza (che l’U.E. tacitamente approva)*“ (str. 115-145) koji daje prikaz načina na koji su država i regije regulirale GMO u zadnjih petnaest godina, te usklađenosti njihove regulative s pravom EU, ali i s case law-om Ustavnog suda Republike Italije. Potom slijedi rad prof. Gerolama Taccogne „*Il principio di precauzione nella giurisprudenza amministrativa*“ (str. 146-168) s prikazom stanja u primjeni načela opreznosti napose u judikaturi Europskog suda pravde, ali i u judikaturi talijanskih sudova. Nakon toga u studiji „*Gli OGM nella giurisprudenza del Consiglio di Stato e del TAR del Lazio*“ (str. 169-191) prof. Daniele Granara obrađuje sudsku praksu regionalnih sudova glede normi koje određuju isprva ravnopravnu koegzistenciju GMO tretiranih usjeva s jedne strane i tradicionalnih usjeva s druge strane, da bi poslije pravna regulativa Unije ipak omogućila državama da ograniče ili u potpunosti zabrane GMO. Nakon toga slijedi rad „*OGM e diritto all’informazione del consumatore*“ (str. 192-218) prof. Giovanne Savorani u kojem autorica ističe da, iako na području EU svi GMO-proizvodi moraju biti jasno označeni kao takvi da bi se zaštitila prava potrošača, takvo puko označavanje proizvoda nije dovoljno za zaštitu tih prava već se prije svega mora poraditi na zaštiti njihovih prava na sadržajnom planu. Središnji dio knjige završava uratkom „*OGM e responsabilità civile: annotazioni sparse tra tecnica giuridica e politica del diritto*“ (str. 219-248) u kojem prof. Mauro Grondona obrađuje problematiku odnosa između odštetnog prava i GMO-a. Na samom kraju knjige nalaze se Sažeci (str. 249-256), zatim Bilješke o autorima (str. 257) i Indeks pojmova (str. 259-267).

Knjiga *Organismi geneticamente modificati – una prospettiva giuridica* predstavlja svakako značajan doprinos u rasvjetljavanju mnogih poteškoća koje se tiču uloge i pravnog normiranja GMO-a u suvremenim državama, teme koja će zasigurno još dugo biti prisutna u mnogim sferama društvenog dijaloga.

Vedran Zlatić, mag. iur.